

Передплата

на «РУСЛАНА» вносять:

в Австрії:

на цілий рік	20 кор.
на пів року	10 кор.
на чверть року	5 кор.
на місяць	1.70 кор.

За границею:

на цілий рік	16 рублів
або 36 франків	
на пів року	8 рублів
або 18 франків	
Пощиною число по 16 ст.	

РУСЛАНА

«Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділь і руских свят о 5½ год. пополудня.

Редакция, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. л. п. Домбровського (Хорунщини). Експедиція місцева в Агенції Соколовського в пасажі Гавемана.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Рекламці неопечатані вільні від порта. — Оголошеня авичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надісланім» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 с. від стрічки.

Політичне положенє в Угорщині.

(X) Угорський сойм розіхав ся на великодні свята серед вельми невідрадого положеня політичного. Обструкція звернула ся не лише проти військової предлоги, але також проти бюджетової провізорії, якої тепер конечно потребує міністерство Селя. Між обидвома сими предлогами втворено певного рода звязь. Кошутівці хотять пустити бюджетову провізорію лише під тим услівем, наколи військова предлога прийде на дневну чергу аж після угодових предлог. Се значить иншими словами: усунене з дневної черги військової предлоги на неозначений час, або радше на все. Міністер-президент Сель находить ся отже в вельми скрутнім положеню, бо має рішити ся за одним або за другим в хвилі, коли властиво конечно потребує одного і другого. Коли сойм не може ухвалити бюджетової провізорії задля опору Кошутівців, то Сель буде приневолений, як се вже висловив, перейти до ex lex. Свого часу находив ся Банфі в такім самім положеню і тоді також думав хватити ся позаконного стану ex lex, однак сему рішучо і з обуренєм опер ся Сель, Банфі упав, а Сель став міністром-президентом. Минувшість Селя не лицьов єму отже, щоби він тепер також хватав ся ex lex. Однак обставини такі можуть стати сильнішими як всякі конституційні почуваня, бо обструкція розбила тепер свій табор в угорскім соймі, де нема § 14., а позаяк держава мусить єствувати, отже з конечности правительство буде приневолене хватити ся ex lex, наколи Кошутівцям захоче ся дальше вести свою роботу. Але бюджетова провізорія се чиста внутрішня угорська справа, яка зовсім не обходить Австрію. Однак инша річ з угодою і військовим законом.

Давніше, коли Сельови було так пильно з угодою підчас переговорів з австрійським правительством, застановлювано ся над питанєм, чи може мати вагу зроблена § 14-им. Всі ті тодішні поговірки мали тільки метою упокоєне Австрії. Тому же можна би бути злоєсливим і докорювати Мадярам їх безголовею і розладом, але не о се розходить ся, а о те, що австрійські керманічі мають нову журбу, як справді буде з угодою. Малі є вигляди, щоби она перейшла в угорскім соймі. Ще сумнійше має ся справа з військовим законом. В Австрії він уже правосильний і на єго основі відбула ся бранка. Колиб в Угорщині до кінця мая не повело ся ухвалити сего закона, тоді сю надвишку рекрутів треба би тим счеркнути з асентерункових лист, а також австрійський закон ухвалений в раді державній і санкціонований став би ілюзоричним. Підвисшений контингент призволенний лише на один рік і в слідуєчім році обосторонні парламенти домагали-б ся автоматично побору після давного закона і тоді упала-б ціла предлога, яку австрійському правительству повело ся перепроводити з таким великім трудом. Вина спала би на угорську обструкцію, на Селя, котрий не

може собі дати з нею ради. Тепер ясно виявляє ся, де властиво находять ся головні перепони і трудности дуалізму. Сель журив ся австрійскою радою державною, що она не зможе ухвалити військового закона і угоди, а тепер сам опинив ся в безвихіднім положеню. Як звіщають, між Сельом і президентом палати гр. Апонім відбули ся останними днями важні наради, обидва мають провести великдень у Відні, і при тій нагоді очевидно будуть пересправляти з короною, а також Кошут не рад би допустити до ex lex і почав пересправити з правительством. Який оборот возьме ціла справа, покаже ся небавом, бо після латинського великодня має зараз зібрати ся угорський сойм.

Високий рівень українства а нова ера.

(Відповідь д. М. Павличкови).

Моя замітка до згадки д-ра Я. Окуневського про Драгоманова, поміщена в 26. і 27. чч. «Руслана» викликала лист д. М. Павлика, напечатаний тамже в 45—50. чч. Не можу полишити сего листу без відповіді, бо сего вимагає і сама суть справи, яка безпристрастно розправою може лише прояснити ся, а також і деякі неоправдані докори звернені д. Павликом проти мене слідує мені відперти. А позаяк лист д. Павлика вийшов доволі широкий, отже Ви, читачі «Руслана» звольте се виправдати, що й моя відповідь вийде також троха ширша.

Д. М. Павлик почав свій лист з задного кінця, а я на відворот почну відповідь з переднього і буду йти тим порядком, яким свої гадки снує автор згаданого листу. Передовсім поясню, що нічого в тім чудного, що я аж у 7½ року написав свою замітку на згадку д-ра Я. Окуневського, а просто лише для того, бо тоді як-раз нашла ся у мене свобідна хвиля. Але навпаки се не лише мені видає ся чудним, але й кожному, хто прочитав мою замітку в 26. і 27. чч. «Руслана», мусіло видати ся чудним, коли д. Павлик каже, що й помінаю «Драгоманова словом не так тихим, як злим і невірним». Що-до вірности або невірности в зображеню подій можна помиляти ся, але коли д. Павлик запевняє, що я Драгоманова помінаю злим словом, то вже там вмовляє в мене злість, якої я ніколи не мав і не маю до него, а вже зовсім не можна було сего добачити в моїй замітці. Я ніколи не відказував ані великого таланту, ані глибокого і всестороннього знаня Драгоманову, ані корисного в многих напрямках впливу єго писань на розвиток українсько-рускої ідеї і літератури. Але при всім тім я зовсім далекий був від того фетишизму Драгоманівського, який у нас завели деякі радикали, я не признаю єго непомилности і без всякої злости се заявляю, що побіч великих заслуг, Драгоманів заподіяв також чимало лиха нашій суспільности, та про се ще опісля.

Але так само, як не помінав я Драгоманова злим словом, так само неоправданий є докір д. Павлика про невірність, бо сеж такі неперечна правда, що я не провадив з Драгомановим переписки спеціальної про «нову еру», а хіба мимоходом про єю справу доривочію написав. Я не впевняв, що Драгоманів став би

був прихильником нової ери, наколиб був мав нагоду зі мною на єю тему особисто розговорити ся, однак я певний, що був би в такім разі инакше осуджував тодішний політичний зворот Русинів-народовців, хоч сам стояв на скрайно демократичнім становищі. А хоч д. Павлик запевняє, що Драгоманів лише знав австро-угорські відносини, як всі австро-руські політики на купу, бо дивив ся на все з висшого становища, то я таки обстаю при своїм, бо маємо на те численні докази участі в нашій народній роботі й інших Українців (навіть проживавших довгий час або проживаючих між нами), котрі при всім тім не могли зрозуміти добре наших відносин і все оцінювали і осуджували після своїх тамошних відносин.

А наостанку ще замітити мущу, що д. Павлик несправедливо осудив сего мецената Шевченківського товариства, про якого я згадав в своїй замітці. Він не потребував під моїм впливом «скакати з одного краю політики в другий», бо як з розмови з ним я пересвідчив ся, мав він свій вироблений погляд про політику своїх земляків, а лише про тутешні обставини і спеціально що-до моєї особи був поінформований так, як у нас звикли інформувати різних заграничних людей, а пізнавши справи ближше, вислухавши і другу сторону, очернену, змінив свій погляд про тутешні справи і відносини.

(Дальше буде).

ДОПИСЬ.

З Городенщини.

Польска гаката в Городенщині шаліє! Інтриги, деунцияції, се єї головна діяльність, а наслідком сего масові перенесеня учителів народних і урядників Русинів і спроваджуване на їх місце Поляків, котрі чисельно побільшують банду городенських гакатистів. В протягу послідних двох лїт більше як 20 наших учителів перенесено з Городенщини «ze względów służbowych», а послідний урядник Русин п. Стрийський попращав Городенку дня 24. марця с. р. Та гаката не вдоволилась сим і послідними часами кинулась на села, закладаючи читальні, стягаючи до них не тільки латинників, але і наших селян, щоби з них виробити материял дуже потрібний гакаті при всіх виборах. По трох, а часом і більше відноручників гакати уганяє ся по селах і морочить голови бідним людям про Польщу, «kościółki» та сіючі ворожнечу між рускими селянами обох обрядів. По інших повітах, де також гаката управляє своє негідне ремесло, старає ся руска інтелігенція паралізувати ті русинодські змаганя, закладаючи читальні, скликаючи віча, устроюючи популярні виклади, відчити, концерти і т. п. — але про те все в нас в Городенщині єще ані чути. Вся інтелігенція спить сном блаженним і оживає хіба тоді, як лучить ся де празник або весіле. Тоді кождий має нагоду будувати Русь-Україну — але на жаль тільки при тоастанях і кадрили, а епільою сего всего є завзята сварка, хто більший натріот, бо на біду кождий уважав себе за найбільшого. Відмовляють собі взаємно всяких благородних ідеалів, підчас коли більше мастисті патріоти, задивляючись на світ більше реально, скупляють свої думки в ферблю. Підохочені вертають знов в свої кривки і сплять знов, доки не пробудять їх яка нагода забавити

ся. А вже вершком патріотизму уважаєсь, если хто запишесь до товариства касинового «Руска Бесіда» в Городенці... тай то, або цілком не платячи членських вкладок, або залягаючи з сплатою так, що бідний касир Товариства пріє при виготовлюваню місячних виказів довжних членів. Байдушність, оспалість і егоїзм — отсе характеристика рускої інтелігенції в Городенціні.

А нехай бідний касир відважить ся упінутись за вкладки, то не тільки їх не дістане, але в додатку член обидить ся і виступить з Товариства. Сумна дійсність та на жаль правдива! В інших націй кождей уважає сьвятим обовязком належати до своїх інституцій і товариств та піддержувати їх матеріяльно, але у нашій Городенціній далеко еще до того почутя обовязку. У нас вимовляє ся навіть декотрий що его не стати належати до Товариства і то як-раз такий, що цілком не уходить за бідного Діогена. А про якусь роботу між народом по селах то нема що і говорити — все най буде як бувало! Стикають ся хіба з народом тоді, як яка орудка злучить нашого мужика з інтелігентом, — а молодіж за карими оченятами і чорними бровами і сьвіту Божого не бачить!

Сей закид не відносить ся до нечисленноі місцевої (городенської) інтелігенції, бо ся з напруженем сил робить, що змога, наражуючись на всякі можливі пакости гакатистів, бо треба знати, що в Городенці польска культура стоїть так високо, що уважає геройством обкидати болотом, або навіть і чимсь гіршим дїм, в котрім мешкає Русин. Закид наш головно треба звернути против замісцевої інтелігенції.

Тай тут треба сю інтелігенцію поділити на два табори — учителів Русинів (о скільки еще лишпили ся в Городенціні) і сьвященників. Знаючи відносини в Городенціні, не буду першим робити гіркого закиду за їх недіяльність, бо треба знати, що значить бути учителем в городенським повіті. Се новочасні гельоти, котрим не вільно висказати явно своєї думки, котрим не вільно явно признавати ся до своєї нації, котрих що ночи мучить мара в формі документу з ради шкільної окружної з славним галицким аргументом «ze względów służbowych», котрого безпосередним наслідком є, забирати убогі пенати і з плачучими дїтьми перевозити ся на гіршу посаду. Богато з сих людей мало би охоту щось зробити в селі, але щож, боїть ся.

Розговорить ся з людьми про читальню, так на другий або третій день робить ему візиту городенський деспотичний міністер шкільництва Крукович (кажу деспотичний міністер, бо віденський Гартель і не мріє про таку всемогучість, якою тішуть ся городенський Крукович) і з міною захмареного Зевса пророкує бідному гельотови шкільництва недалеку зміну посади. Подивить ся бідака учитель на свою рідню, жаль стисне ему серце і чекає страшного

засуду за се, що его як учителя є сьвятим обовязком робити, а що в очах городенських гакатистів уважаєсь страшним злочином.

За те страшний закид треба зробити сьвященству взагалі крім кількох одиниць. Сей закид тим більший, що бачучи як звязані суть руки учителям, не журить ся цілком народом і байдужно віддає его в кігті гакатистів. Сьміло можу сказати, що у нас про осьвідомлене люду, про закладане читалень, крамниць, шпихлїрів, кас щадничо-позичкових мало хто ще і думає, — проте і не диво, що нарид визискуваний кожним, непорядний і не маючи ні звідки моральної помочи, біднїє з кожним днем і вірить сякому такому делегатови гакатистів, що показує ему грушки на вербі. Щож роблять сьвященники? спитаєш цікавий читателю. Та щож, один процесує ся з селянами за дрібницї і тим самим відконує свою повагу (пр. в Городниці), другий як пр. о. Кичура в Серафинцях, кидає громом на все, що не смердить кацапством, ідентифікуючи все, що народне, з радикалізмом. Інший мастистий патріот як пр. о. Дрогомірецький в Ясенові живе, аби жилосьь. Закладають ему в селі гакатисти польску читальню, приїздять різні емісарі і баламутять нарид, а о. Дрогомірецький спокійно дивить ся і животик погладжує. А патріот такий твердий, що твердшого на сьвітї не має. Таке саме в Глушкови, Дубках, Колїнках, Репужинцях, Далешеві і всюди. Отсе тип городенського сьвященства — не наводжу більше примірів, бо ей Богу, гідко писати.

І не диво проте, що гаката збирає овочі своєї русиноїдської роботи. Бідних наших селян затирають в всякі шопки народів, а наші люди інтелігентні сьміючись, оповідають собі, як сего або того парохіянина танцював пр. на «урочистоці» отварця польського Сокола». Сьміяти ся добре, але... на кінці, а відай, як так дальше піде, то не ми будемо на кінці сьміяти ся, але гакатисти!...

Отсих кілька слів написав я з нашої дрімлючої Городенціни. Не роблю се з якоїсь злоби, але з любови до того, без правдивих провідників блукаючого, народу. Схаменись городенська інтелігенціє, щоби опися за нізю не було!

Мичь.

Державні справи.

В минулій сесії державної ради від дня 15. січня до 3. цвѣтня палата відбула 31 засідань та в тім часі полагодила цілковито цукрові предложєня, конверсію рент, закон щодо установленя часу дня для підношеня вексельних протестів, закон рекрутів, закон про ревізію стоваришень заробкових і господарських, правительственні предложєня дотично асанаций

нових і переставлюваних будівель від чиншоводомового податку в Празї, Бялій, Моравській Остраві і Тішині, справозданє комісії для звѣрячої пошести дотично винагороди рілників з державних фондів за заподіяні шкоди, ухвалу палати панів що-до охорони знаку і імени червоного хреста, правительственні предложєня дотичного ужитя частинних скриптів довжних долїшно-австрійської залїзничої позички в сумї вісімнадцять мільонів корон і частинні скрипти довжні позички, яку має затигнути князївске графство Герц і Градиска в сумї одного мільона корон для заложєня пупілярного, стипендійного та інших позиточних капіталів; вкінці справозданє комісії задля нужди та більше число справоздань комісії для посольської нетикальності. — В першїм читаню полагоджено: прасовий закон, бюджет державний на 1904. р. як і предложєне про ужитє касових засобів з р. 1901, предложєне дотично угод з Угорщиною і митової тарифи та предложєне послів про зміну регуляміну палати. Крім сего раджено над більшим числом наглих внесєнь, з яких викликали довші дебати: нагле внесєне пос. Райхштетера про подїї в Моравській Остраві і Фрїдеку з нагоди торжєства «Сокола» і пос. Дашиньского про лихі відносини в десятім корпусї. Також і комісія покінчила генеральну дебатю про закон що-до інженерского титулу. Законодатна комісія ухвалила після широкої дискусії внесєне §. 14. Угодова комісія покінчила генеральну розправу про угодові предложєня, митова комісія установила референтів для поодиноких митових груп. Промислова комісія радила через рід засідань над законом про піяньство.

В угорскім соїмі наступили сьвяточні ферїї під знаками переселєня.

До опозиції против війскового предложєня прилучила ся ще й опозиція против бюджетової провізорії. Бажаючи як найбільше часу висказати для переведєня війскового предложєня, зажадав Сель ухвалєня бюджетової провізорії на 4 місяці. Однак опозиція годить ся лише на одномісячне продовжєне бюджетової провізорії, пристаючи на 4-місячне тільки тоді, коли би Сель взяв назад предложєне війскове. Інакше грозить обструкцією, — през. мін. Сель однак заявив в комісії для війскового предложєня, що не думає відступити від него. Супротив того ситуація стає дуже напруженою, бо Угорщині подібна, як в 1898. році за Банфія, грозить стан ex lex, т. є стан бюджетового закона, в виду чого горожани можуть перестати платити податки. Тодї Сель, що в 1898. році рішучо виступив против Банфія за стан ex lex, буде змушений тепер подати ся до димісії. — Побіч кризи міністеріяльної висить рівночасно у водзусї й криза в президії парламенту. Як звїсно, президент палати граф Апонї, голова лівого

КОРНИЛО УСТИЯНОВИЧ.

КАВКАЗ.

(Дальше.)

V.

Кавказ, то Азия. Азиятами були не лише Перси і Татари, але також Гурійці і Черкеси, а навіть всі християнські племена. Закликали они Росию без сумніву лише під впливом церкви. Тифліс — як і всі інші кавказкі міста — то був справдешний восток з своїми плоскими кришами, по яких пересиджували і ходили відвідувати ся з дому на дїм — невидані на улицах — жєнщини. Кавказка християнка животїла в такому самому запертю як і магометанка. В кождей хатї різано баранів і попід кождою сушило ся на жердках мясо і шкіри, а купи гною і рештки страв та калужі помий застроювали воздух. Всяке змаганє російської властї до якоїсь очисткї міст і до заведеня порядку стрїчало голий кінджал, або кулю.

Заквказкі царства попали ся під Росию в крайному занедбаню і запустїню. Chardin, французский землєзвід XVII. в., описує здичїне Мінгрелїї та Імерецїї так чорно, що годї би нам було повірити, якби не постанови імерецкого синода з р. 1771, які сьвідочтво его до ціла по-

тверджають. Ремесел не було. Рїльництво упало. Міста складали ся з кількох десятків уплетених з прутя, обдертих з глини і брудних хат, а в немного красних саклях промешкували князі, замки котрих лежали в розвалах і пообростали повитицею ожини тай иншої колючки. Штани і чоботи були там дорогою рідкостію. Князь і раб ходили в сїраках, босї, або в «ходулях», витесаних з твердого дерева — щось в родї грецкого котурна, т. є деревяного сандала, витесаного так, що мав під сподом двї підставки — одну під пятою а другу під пальцями ноги. Голову накривала кучма, а у заможнійших «башлик», т. є ткана з вовниї капуза з двома довгими кінцями, котрими в зимї неваче хусткою обвязувано груди, а літом обмотувано вколо капузи, на головї, що як турбан виглядає. Башлик одягало прастаре — его видко на скитких посудах — і носить ся скрізь на Кавказї всіми, хто на него здобудє ся. Літом покриває дехто голову капелюшком похожим на той, в якому Греки представляли Гермеса. Піяньство і розпуста стали ся обачам і не вражали нікого. Князі нападали і грабили друг друга і ділили ся добічею з царем, а так як пан і слуга в однаковій ходили (і ходять) одежинї, з одной миски їли і рівно були непросьвіченї, а цар відзначав ся хіба лише повагою свого достоїнства, бо привязанє к нему князїв і народа було велике.

За приклад патрїархальности, яка там тоді

панувала, нехай послужить випадок з житя послидного «дадіяна»:

Цар був на ловах. Уже почало вечерїти, коли его пастушок витропив дику козу. Ідучи в слїд за нею, загнавсь він на високу і строму як стїна скалу, з якої не було ему вже путя в низ. Шпиль, на котрий видер ся, був так малого обсягу, що пастушкови закрутила ся голова — як глянув у пропасти і він поклав ся хрестом на верхку. Алеж бо став падати сніг. Хлопцєви чинило ся холодно і він підняв ся і готовив ся злазити. Те добачив пан его і цар, що надїхав під сю хвилю попід скалу і крикнув до него: «сину мій! лягай і держи ся руками верха, бо вітер змете тя з відтам, а долї, змоченою снігом, стїною не злази, коли не хочеш погинути марно. Але я тобі присягаю перед Богом: що не возьму в уста мої ні страви, ні напою, доки ты з відтам не дістану, мій сину!» Однак сніговиця і ніч не позволили ратувати сейчас хлопця. Доперва рано, коли сонце підійшло у гору і висушило мокрі та ховкї виступи скали — пощастилось кільком смільчакам, що втикаючи в щєлини скальні свої кінджали і вихоплюючи ся по них все висше і вилїзли на сам верх, здїяннати звідтам закостєнілого від стужї хлопчину. Цар подїлував его сердєчно і доперва тоді сїв обїдати.

Однак се тільки і слави гостелюбного Закавказя. За то понуро виглядало оно, коли хто придивив ся близше.

крила правлячих лібералів (що перед злукою з лібералами становили особну партію націоналів), пошпає своїм впливом опозицію супротив військового предложення і супротив селя. Гр. Апоні іменню випрацював ще 1899. р. програму в справі розділу спільної армії і Сель, обіймаючи керму правління та потребуючи помочи націоналів, приймив її. Наві Сель не хоче переводити сеї програми в житє. Тому й Апоні звернув ся тепер против него й демонстративно підпірає опозицію. Наслідком того між ним а містопрезидентом палати, Таліаном, прийшло до розриву, бо Таліян закидає Апоніому, що єго поступованє противне становищу президента палати. Граф Апоні має супротив сего зложити президню палати, в наслідок чого 30 націоналів виступило би з ліберальної більшости і знов утворили би особний клуб та перейшли би в опозицію — що все спричинило би для Селя безвихідне положенє. — На всякий спосіб дні, урави Селя уважають ся почисленими і мабуть не поможе єму, що в угодній комісії угорського парламенту прийнято в цілости проєкт австро-угорської угоди.

Н О В И Н К И.

— Календар. В четвер: руско-кат. Матрони; рим.-кат. Тайна вечера, Мар. — В п'ятницю: руско-кат. Іларіона; рим.-кат. Велика Пятниця.

— **ВІД АДМІНІСТРАЦІЇ.** При зміні кварталу просимо наших Вп. Передплатників о скорє відновленє передплати, зглядно о вирівнанє залеглостей, бо будемо приневолєні застаконити довжникам дальшу висилку часописи.

— **Вписи на львівськїм університеті** на літній піврік потребають від 14. до 29. цвітня включно. Виділ філософичний оголосив, що кольквіальні свідодства, предкладані до увільненя від чесного, мусять бути остемпльовані по 30 сот.

— **На заг. зборах Наук. Тов-а ім. Шевченка,** які відбули ся в продовженю в суботу, переведено генеральну дискусю над зміною статута і на внесене проф. Вол. Шухевича ухвалено щирю подяку проф. В. Громницкому за 20 літню невсипучу діяльність около розвитку Товариства.

— **3 Наукового Тов-а ім. Шевченка.** Фільольогічна секція вибрала одностолосно дійсними членами «Наукового Тов-а ім. Шевченка» шп.: проф. П. Житецького з Києва, проф. А. Кримського з Москви і д-ра О. Маковєя з Чернівців.

— **Будова залізницї Львів-Бережани-Підгайці** має почати ся вже сего року в той спосіб, що найперше побудують шлях з Бережан до Потутор. На дальшій просторі проєктованої залізницї з вїмкою львівського повіта переведуть сего року ревізію траси.

— **Із Станиславова** пишуть нам: Під теперішню пору безвладича занедужало 4 членів Консистоїї: о. Михайло Семенів, катехит, перебуває для покріпленя здоровля на Рівєрі; крилошани Ткачунік і др. Гробельскій хоруять цілу зиму, а

Перед всім кидало ся в очи загальне убожество, ницєта; а се привело людність до такого морального занепаду, що християни продавали дітей, а діти родичів своїх явно в неволю Туркам. Більша половина мамелюків і многі яничари були з роду хрещені Імерети, Мінгрели, а навіть і Грузини. Характеристичним знаменем упадку сих народів були три повстаня Мінгрелії, Імереції та потурченої Гурії, що заняли ся переважно в наслідок загального обрушеня на синод в р. 1771, який заміатемізував був продажу християнської крові і з гніву на власти російські, що тим торгам заклали дороги.

Аж доперва в р. 1820. покінчено в тими бунтами; однак і тоді не настала ще пора спокійного житя і розвою для кавказких народів. Нові війни з Турцією та з Персами держали їх ще в давнім здичію, поки Росія не станула на Арараті, поки в адриянопольскім договорі не очистила до решти від Турків Кавказу.

Аж тоді почала адміністрація російська брати ся до уурядкованя краю і до полагадї з вольними доти, а несупокійними і розбійничими верховинцями, що відділювали північні від полудневих земель Кавказу і заперали часто всякі зносини між ними.

(Дальше буде).

крилошани парох о. Богонос дістав 2. цвітня атаку апоплектичного. Наслідком сего праця єпархіяльно-катедральна і шкільна спадає на нечислених перетяжених священників, які в часі великого посту і свят Великодних ледви чи зможуть собі дати раду.

— **В Соколівці,** бобрецького повіта, отворено з днем 1. с. м. почтовий уряд із звичайним кругом діланя. Новий уряд почтовий називає ся «Соколівка коло Бібрки» і обіймає отсі місцевости: громаду і двірський обшар Соколівка, дв. обшар Сінявка, громади і дв. обшари Ходерківці, Кологори, Мільбах і Патинчани та дв. обшар Сарники.

— **Повна затьма місяця** припадає на день 11. с. м. Початок затьми о 11. год. 35 мін. Конець о 2. год. 52 мін. в ночи.

— **Буря з громами** шалїла дня 31. марця над Устериками за Косовом. Один грім ударив в гору над Устериками.

— **Нещасні пригоди.** В Станиславові застрілив ся в ночи на неділю 19-літній ученик IV р. семінарії Іван Мазак. Причиною сего кроку мала бути подразнена амбіція. Мазак був добрим учеником і удержував матір та свою молодшу рідню.

Четверо дітей помершого недавно судового возного в Тернополи Клубка молило ся оноді на гробі свого батька. Ненадійно відхилила ся камінна плита від гробівця і придавила наймолодшу дитину, ломлячи ноги і грудну клітку.

В часі військової бранки в Станиславові завалила ся галєрія в салі седельмаєрівській. На галєрії було тоді около 100 осіб, з яких багато тяжко потовкло ся.

В Загайполі, коломийського повіта, отруїв ся через неугаву 33-літній машинїст, Йосиф Владика, випивши карболової води замість горівки.

— **Оги.** В Липівцях, перемишлянського повіта, згорїло 24 господарств. В огни стратила жите 64-літна Кляра Штекар.

В Бабухові, рогатинського повіта, знищив огонь 6 селянських загород, вартости 7.500 К.

— **Почтовий уряд ч. 13. у Львові.** З днем 6. цвітня с. р. запроваджено цілодневну службу, т. є від 8. год. рано до 7. год. вечером при ц. к. уряді почтовім і телеграфічнім ч. 13. у Львові (ул. Глубока ч. 1А.) для всяких відрядів службу почтової і телеграфічної як також для розмов телефонічних.

— **Оригінальний страйк** має вибухнути в Християні. Будуть страйкувати поліціянти, если не одержуть підвисненя платвї.

— **Заговор в Росії.** В Петербурзі викрито заговор на жите двох міністрів. Поліція увязнила всіх заговорників, але держить цілу справу в тайні.

— **Страйк в Голяндії.** Робітники портів і залізничі, а в слід за ними пекарі застрайкували в цілій Голяндії. Зелізничний рух відбуває ся в ограниченем під сторожкою війська. Почтові пересилки розвозять самоїзди.

— **Замах стану в Сербії.** Сербскій король видав дві проклямації: в першій зносить дотеперішню конституцію з дня 16. цвітня 1901, зносить мандати сенаторів і членів ради стану та розвязує скупштиню. В другій проклямації привєртає ся знова конституцію по іменованю нових сенаторів і нової ради стану, і заповідає ся, що новому сенатові і новій скупштині предложить ся закони, які будуть більше узгляднати інтереси населєня, чим дотеперішні закони, ухвалені дорогою законодавства.

— **Мила памятка.** В Вешінгтоні (Спол. Держави) відбувало ся весіле дочки одного з висших урядників. Перед вінчанєм молада просила свої товаришки, аби на памятку принесли єї по одному цвіткови білої краски. З принесених цвітів уложила цвіттарка гарну китицю весільну. По шлюбі вложила китицю до сирєпарованої течі, по якій цвітї ніколи не вянуть і приміщено їх на аксамітній подушці під кльошом. Так законсервована китиця буде милою памяткою для молодої пари з гарної хвилі її житя.

— **Вісти з перемискої єпархії.** Канонічну інституцію на Берест одержав о. Петро Цапінський. — Тутул совітником єп. консистоїї іменовано о. Данила Грицає, парох в Михалєвичах, дрогобицького дек. — Крилошанські відзнаки одержали: оо. Данило Грицає з Михалєвич і Василь Фидик з Розлуча. — Завідательство в Розтоці вел. надано о. Василєви Смолинському. — Відпустку для покріпленя здоровля одержав на 10 неділь о. Андрей Тимкевич з Желдця. — Намісництво продовжило на один рік дотацію з реліг. фонда для прив. сотрудника в Вороблику королівскім. — Речинець для іспита на катехитів віділових шкіл назначено на день 19, 20. і 21. мая, а кромі того також на 10, 11. і 12. падолиста с. р. Просьби в першім случаю треба вєсти до 5. мая, в другім же по 25. жовтня с. р. В тих самих днях і з тим самим речинцем для ввєсеня просьб відбуде ся також конкурсний іспит для священників, що хотять старати ся о парохії. — З речинцем до

31. мая виставлені на конкурс отсі парохії: 1) Вєтлина, 2) Горянка, 3) Кривє коло Тісної, 4) Лопінка і 5) Рябе (всі балигородського деканата), 6) Боднарка і 7) Виссова, бідкого дек., 8) Кришаня, дрогобицького дек., 9) Мищова і 10) Розстайне, дуклянського дек., 11) Грозьова і 12) Дністрик дубовий, жуковинського дек., 13) Береги горішні і 14) Поляна, загварницького дек., 15) Дубрівка, канчуцького дек., 16) Михалєвичі, комарнянського дек., 17) Нагірці і 18) Чєстни, куликівського дек., 19) Чорноріки, короснянського дек., 20) Крепів, лїського дек., 21) Сокаль, сокальського дек. (запрезентований парох мусить перед канонічною інституцією підписати заяву, що годить ся на відділенє громад Поториця і Вілька поторицка від Сокаля), 22) Свидник, стросамбірського дек., 23) Морохів, сянїцького дек., 24) Бандрів і 25) Устиянова, устрицького дек., 26) Дрогомишль, 27) Залуж і 28) Млини, яворівського дек., 29) Ляшки довгі і 30) Маковиско, ярославського дек., 31) Прелуки, 32) Яворник і 33) Ясель, ялїського дек. — Речинець треба розуміти так, що просьби до дня 31. мая с. р. мають дотичні деканальні власти предложити єпископській консистоїї. Просьби ввєсені пізнійше не будуть узгляднені.

— **Родимці! Памятайте на бурсу Руского Товариства педагогічного у Львові!**

Наука, штука, література.

— **3 Руского народного театру.**

На вчєрашнє представленє зложили ся дві салюнові комедії «Пан Бібінський» і «Молодий шуткар» («Вперед повмирили, потім ся побрали») і музичний твір Колєсси «Вулиця». З обох комедій виїшли наші артисти побідно, а досить численна публіка не жалувала грімких оплесків за вірцеву гру наших артистів в салюнових штуках. Між иншими визначили ся сего вечера пп. Стадники, п. Петрович, п-ні Осиповичева, п-ні Рубчакова, п. Ніжанковскій і п. Юрчак. Прочі ролі менші випали без закиду. Виконанє «Вулиці» було стилєве і вірцеве. (—к.)

Нині в середу відограє дружина руского театру в міскім театрі оперу Аркаса «Катерина». Гостинний виступ п-ні Ф. Лопатинської і п. Волошина. Початок точно о 7. год. вечером. Ціни місць як на драматичних представлєнях.

— В Літ.-науковій бібліотекі Вид. Спільки вийшла яко ч. 52. книжочка:

Андрю Діксон Уайт: Розвій астрономічних поглядів. З англійського перевів Іван Петрушевич. У Львові 1903. З друкарні Наук. Тов-а ім. Шевченка. Стор. 94, 16^р. Ціна 45 сот.

— Під проводом Малєра виконано в концертї «Льв. Фільгармонії» з 4. цвітня в другє єго сінфонію (ч. 1), а побіч того Бєтговена сінфонію (ч. 7), з Вагнера опери «Трістан і Ізольда» сцену «смерть з любови», і увертуру до «Майстерсінгерів»: Як не заповонив нас Малєр своєю власною композицією, так з другого боку виконала оркєстра під єго управою Бєтговена і Вагнера дійсно по європейски. Іменно четверта часть сінфонії Бєтговена (Assai meno presto) вийшла чудно плястично під кождим зглядом. Навіть увертуру до «Майстерсінгерів» зрегабілізував Малєр перед львівською публікою точностю виконаня і відповідним акцентованєм мотивів. Концерт з 7. цвітня заповнив Мєчислав Карлович (польскій молодий композитор, родж. 1876. р.) своїми творами музичними, переважно сінфонічними. П. Карлович представив ся нам яко вельми талановитий музик з хорощим засобом музичного знаня і інвенції.

Молодий музик представив нам три свої пісні, романсу з скрипкового концерту з супроводом оркєстри, сонату на фортепєан, музичнє діло «оркєстральнє до драми І. Новінського «Білянка да Молева» і сінфонію E-moll, затитуловану «Відродженє». Вже з програми видко, що п. Карлович рад би трудити ся не на однім поли композиції. На котрім поли талант єго розвинє ся ширше, се покаже будучність. Вислухавши згадані твори молодого композитора, могли ми запримитити, що соната фортепєанова (виконана з цілим артизмом через п. Мєльцєра), як до інвенції так і фактура була найудатнійша. В піснях відчули ми багато солодкости, хоч інтерпрєтація їх (через п. Кубалівну) була за млава. «Білянка да Молева» не зробила на нас надмірного вражєня, романсу мусимо поставити висше, а талант музичний п. Карловича виявив ся найкраснє в єго сінфонії, іменно в трєх послїдних частинах. Шкода лише, що п. Карлович любує ся в т. зв. програмівій музиці і намагає музичною ілюстровати не то один або другий настрій

